

werken aan eigen ontwikkeling, opdat ge later iets zult hebben om te geven aan anderen.

Misbruikt dien tijd dan niet, door ledig te zijn, of u bezig te houden met enkel beuzelingen; vergadert ook niet wijsheid en kennis alleen voor u zelf, om later een goede toekomst te hebben; maar tracht er naar reeds nu te zijn en in de toekomst steeds meer te worden een vreugde voor uw omgeving en een zegen voor velen.

Laat uw meisjesleven een biddend leven zijn, dan zal God met u gaan, ook wanneer ge uw vrouwenleven intreedt.

J. M. W.—W.

ERKENNING

„Zoo, Greeth, ik kom je nog even gelukwenschen. Wat heb jij er dat pràchtig afgebracht, zeg!”

Met 'n stevigen handdruk trad Ernst Hemmig de woonkamer in, waar, door het openstaande breede venster, de laatste zonnestrallen binnenvielen, sommige voorwerpen nog mat belichtend, de verwijderde hoekjes in schemerig half-donker latend.

„Je vindt me maar alleen thuis, hoor! Vader en moeder zijn op bezoek, ze meenden, dat vanavond niemand meer zou komen. 't Zal hun nu wèl spijten.”

„Ik was wat laat uit Leiden terug en sprak aan 't station Jan Veerhoek, die 't me vertelde. Toen wilde ik niet wachten tot morgen, Greethje!”

Margarethe van Roden richtte, speelsch verontwaardigd, haar lenig figuurtje hooger op. „Zeg eens, jij geen verkleinwoorden meer, als-je-blijft. Denk er om, dat ik m'n einddiploma gymnasium in den zak heb. Maar 'k vergeet, dat ik nu eigenlijk gastvrouw ben! Thee is er niet, ook wel wat te warm ervoor, hè? Wil je kwast? Je draágt toch nog je blauwe knoopje?”

Plagend keek ze den forschen jongen man aan, die met zachten blik haar ondeugend lachje beantwoordde: „Kindje, wat een flux de bouche en dat na zoo'n dag! Ben je eigenlijk niet te moe, om met huishoudelijke zaken bezig te zijn?”

Een vlugge beweging naar 't buffet was Grethe's antwoord. Ze vulde twee groote tumblers met citroensap en water, zette suikermantje en biscuittrommel binnen 't bereik van haar bezoeker. Toen nam ze weer in haar laag stoeltje, dicht bij het venster, plaats en keek een oogenblik zwiingend naar de nog even lichtende boomtoppen, waarnaast lager heestergroepen reeds wegdoezelden in groeienden schemer.

„Waren je ouders héél blij met den goeden afloop?”

In Grethe's bruine oogen verdween het plaag-lichtje nu heelemaal, om den rooden mond groefde zich een weemoedstrek. „Vader en moeder zijn zelden ergens „heel blij” mee en zeker niet met een onderscheiding, die ik op 't gym behaalde. Misschien als 't op de kook- of huishoudschool was. Dát zou het gezin ten goede komen.” Bitter was op eens de klank der jonge stem en hard de uitdrukking in de bruine oogen.

Ernst deed, of hij de verandering niet opmerkte. Hij

wist óók wel, dat de heer en mevrouw van Roden slechts met tegenzin hun toestemming hadden gegeven en 't alleen aan de tusschenkomst van Grethe's grootvader te danken was, dat ze 't gymnasium mocht volgen. Haar ouders zouden veel liever hebben gezien, dat ze, na de gewòne school, in het huishouden was gekomen, hoogstens nog een paar jaar 'n jonge-dames-instituut had bezocht, doch men durfde den krachtigen wil van den ouden heer niet weerstreven en deze zorgde wel, dat zijn kleindochtertje haar zin kreeg.

„Nu neem je zeker eens een flinke vakantie? Je zult wat rust en ontspanning kunnen gebruiken. Want die laatste maanden is 't toch echt vossen hoor! En dan voor een meisje!”

„Waarom juist voor een meisje?” Grethe was haar ontstemming nog niet te boven en de vraag klonk stroef, maar een blik in de vriendelijke oogen van haar gast joeg alle boosheid op de vlucht. Ze lachte. „Ja, 'k weet het antwoord zelve wel: De natuurlijke historie leert, dat de hersenen eener vrouw gemiddeld zóóveel gram lichter zijn dan die van den man. Daarom is een lid van 't zwakke geslacht minder geschikt, de exacte wetenschappen te beoefenen. 'k Zou kunnen beweren, dat wij, meisjes, veelal vergoeden in kwaliteit, wat aan de kwantiteit ontbreekt, maar ik wil je niet tegen me in 't harnas jagen, ik heb je *hulp* nodig, Ernst.”

„Die is je vooruit al beloofd. Wat kan ik voor je doen?”

(Wordt vervolgd.)

M. VEREN.

HEILIG IS DE LENTE DES LEVENS.

O vroege lente, met uw bloesempracht!
Volzoot seizoen, als blanke bloemen bloeien;
Uit donkere aarde frissche spruitsels groeien;
De zon niet blaak'rend brandt, doch mildlijk lacht!

O, levenslente met uw gulle lach!
Als idealen 't jonge hart doorgloeien;
De ziel niet laat door twijfel zich vermoeien,
Maar juicht, wijl krachtig ze alle ding vermag!

De landman, blij bij 't bloesmen van de boomen,
Heeft oogstbeloften in dien bloei vernomen:
In blanke bloem de vrucht hem tegenlacht.

Tot U ook zal eens God om vruchten komen.
Hebt reeds ge Uw taak gewillig opgenomen?
Wat, zoo de Heer vergeefs Zijn oogst eens wacht?

J. M. WESTERBRINK-WIRTZ.

Nog meer! Wat zullen de tollenaars en zondaren er wel van zeggen, dat hij Jezus gevolgd is. Zal hij op het gelaat van dezen en genen geen spottenden glimlach zien verschijnen? Ze kenden hem, die tollenaars en zondaren. Ze wisten, wie en wat hij vroeger geweest was. Een der hunnen. En nu! Nu volgt hij Jezus. Nu ontvangt hij Jezus bij zich aan huis. Wat moeten zijn vroegere vrienden wel van hem denken?

Maar Levi laat zich niet door valsche schaamte en menschenvrees van zijn besluit afbrengen.

Ook stelt hij niet voor die tollenaars en zondaren de een of andere schuur beschikbaar, waar de arme Meester van Nazareth dan misschien ook wel zal willen komen; hij ontvangt ze als *gasten*, in zijn *huis*. En met heel zijn hart begeert hij, dat ze zoo gelukkig zullen worden, als hij is.

En wij?

Wat spreken we toch maar weinig met onze vrienden en vriendinnen over Jezus. Waarom zijn we toch zoo vreesachtig? Waarom schamen we er ons toch voor, hen op den Heiland te wijzen?

En wij?

Wat hebben wij vaak voor tollenaars en zondaren weinig over. Hoogstens een lokaaltje, waar ze wel een of tweemaal per week mogen komen. O, als wij geleerd hebben, Jezus te volgen, laat ons Hem dan ook navolgen in Zijn liefde tot zondaren. Toen de Farizeërs Hem bestrafden over Zijn aanzitten aan den maaltijd in Levi's huis, heeft Hij gezegd, vol liefde en meedoogen: „Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.”

Als er nu menschen zijn, die we moeten houden voor tollenaars en zondaren, laat ons dan bedenken, dat Jezus met hen aan den maaltijd heeft willen zitten en dat Hij gekomen is, om juist hen tot bekeering te roepen. Laat ons dan ook bedenken, dat Jezus ons heeft opgezocht, toen wij „tollenaars en zondaren” waren. Als we Zijn woord gehoord hebben: „volg mij” en we gevolgd zijn, och, laat ons, brandende van liefde voor den Heiland, anderen voor Hem trachten te winnen. Dan ontvangen we in ons pogen ook weer een zegen voor eigen hart en leven. Immers, Levi ontvangt het onschatbare voorrecht, Jezus bij zich aan den maaltijd te zien.

Maar als wij Jezus nog niet gevolgd zijn? Als we nog nooit Zijn roepstem verstaan hebben, die ook ons zoo menigmaal drong tot geloof en bekeering? Dáár dan heen, waar Jezus is. Dáár heen, zooals de tollenaars en zondaren, die kwamen in Levi's huis, om Jezus te hooren en te zien. Nog altijd roept hij ook ons, zondaren, tot bekeering.

Zijn bevel „volg mij” is de zegen, waarmee Hij ons wil zegenen. En dan wil Hij, dat wij, zelf gezegend, ook anderen ten zegen zullen zijn. Verkondigt het dan aan uw vrienden en vriendinnen, aan tollenaars en zondaren: Zie, deze is een vriend van tollenaars en zondaren en Hij eet met hen.

K.

ERKENNING

II.

Grethe's bewegelijk gezichtje onderging opnieuw een verandering. Nog in 't half-donker der huiskamer zag de jonge man een wonderverlangend licht in haar oogen, een warm rood op haar wangen. „k Wil studeeren, Ernst. Student worden, begrijp je? En dát zal niet makkelijk gaan. Grootpa is er niet meer om voor me pleiten. 'k Wou doctor in de letteren worden, net als jij. Maar vader en moeder hebben duizend bezwaren. Nu reken ik op jou. Als jij hen vertelt, dat 't niets ongewoon is op 't college, als een meisje zich laat inschrijven en er Christen-Studentenverenigingen zijn, waarvan een meisje kan lid worden, dat ze in de gehoorzalen een afzonderlijk clubje vormen en niemand aanstoot geven door haar tegenwoordigheid.... dan zullen m'n ouders misschien toegeven. Ze zijn op dit punt heel niet met hun tijd meegegaan en kunnen zich een jonge vrouw alleen maar voorstellen in den huiselijken kring....”

„Waar zij ten slotte ook werkelijk hoort, Grethe.” Alle scherts en plaagzucht waren uit Hemmigs gelaat en houding geweken. Hij scheen op eens veel ouder en wijzer dan een student van twee-en-twintig jaar zich gewoonlijk voordoet bij een aardig meisje van zeventien, dat hij heeft gekend, toen ze nog jurkjes boven de knie droeg en met hem kibbelde om een stuk speelgoed of wat snoeperij. „Je weet, dat ik je niet graag wat weiger, vooral wanneer je 't zóó dringend vraagt, maar met je meegaan in deze richting zou niet uitloopen op je welzijn, gelóóf me.”

„Waarom niet?”

„De studie aan de hoogeschool zou je teleurstellen.”

„En laatst hoorde ik je tegen papa beweren, dat je, met steeds groeiend genot, je op het gebied der letteren bewoog, elken dag nieuwe schoonheden ontdekte, met één woord: dat deze studie je juist alle voldoening gaf.”

„Zeker, daar neem ik geen woord van terug. Greethief, maar dat gold *mij*. *Jou* roeping ligt elders. Je kent toch Schillers mooie versregels, die ook nog voor ónzen tijd gelden:

„Der Mann muss hinaus
Ins feindliche Leben

doch

*Drin*nen waltet
Die tüchtige Hausfrau.

Schiller begreep het zoo recht, dat elke onnatuurlijke werkkring, *buiten* het gezin, voor de vrouw tenslotte op teleurstelling uitloopt. 't Gaat goed, als ze nog heel jong is, bij wijze van tijdsvulling, zooals jou gymnasiastenvrouwen, maar later blijft er een niet te vervullen leegte, zoolang zij niet het middelpunt vormt van een huiselijken kring.

Alle boeken, de meest belangwekkende studiën kunnen dat gemis niet vergoeden. Ik oordeel misschien wanhopig ouderwetsch, doch ik zou m'n aanstaande

vrouw nog liever in een dienstbodenkamer zoeken dan in de aula en hierin zijn de meeste jongelui het met me eens, al komen ze er niet rond voor uit en houden zich soms of ze een meisjes-student een heel aantrekkelijk en interessant persooñtje vinden. Het waarachtig vrouwelijke element gaat in die omgeving onherroepelijk verloren en dat je ouders je hiervoor intijds willen bewaren, kan ik begrijpen en waardeeren."

Grethe's blos was lang verdwenen. Ze hield de lippen stijf opéén, om een heftig antwoord terug te dringen en vroeg toen, terwijl ze langzaam opstond en werktuiglijk de kanten overgordijnen verder uitéenschoof: „Ben je zoo plotseling tot die overtuiging gekomen, Ernst? Ik heb nooit kunnen merken, dat je mijn studie verfoeide. Waarom hielp je me zoo dikwijls voort, als ik niet overweg kon met m'n wiskunde of natuurkennis? Had toen óók getoond, dat een studeerend meisje in jou oogen voor een onding gold! Dat was tenminste éérlijk geweest!"

Hemmig was dichter naar het venster gekomen en stond nu vlak vóór zijn kleine, vertoornde gastvrouw, wier krullig-bruin hoofdje nauwelijks aan zijn schouder reikte. „Jij bent voor mij nooit anders geweest dan m'n jeugdvriendinnetje, voor wie moeite noch opoffering me te veel waren en als ik nu harde woorden zeg, doe ik het in jou belang, om je latere ontgoocheling te besparen. Je hebt nu een graad van ontwikkeling bereikt, waarop je kunt trotsch zijn, laat het zóó blijven en verlang niet wat onmogelijk is."

„'t Is niet onmogelijk. Het doel waar *jij* naar streeft, is óók het *mijne* en ik *zal* het najagen, al waren de hinderpalen ook ontelbaar. Denk je, dat ik, zooals Margo en Lise en Elly, mijn tijd wil vermorsen met visites en handwerkjes maken of tennissen? En dat, terwijl de studie me trékt en de arbeid mij *roept*? Ik had in jou een raadsman en steun gezien, maar zoo *niet* — beproeven wil ik het tóch, streven zál ik er naar, omdat ik in mijzelve de kracht én den wil voel, het doel, dat ik me heb voorgesteld, óók te bereiken."

De trein rolt in reeds veel verminderde vaart het station binnen met de gewone drukte, het bekende rumoer van draven, roepen, haasten, verwelkomen en waarschuwen: alles dooréén.

Een tengere gedaante, in eenvoudige, donkere zomerkleeding met 'n paar boeken als eenige bagage, maakt zich los uit het menschenkluwen, ziet op de klok en merkt, dat ze zich nog niet hoeft te haasten en ruim een uur tijd heeft, vóór het examen begint. Dit uitstel is niet onwelkom, Margreeth van Roden voelt zich wat dooréengeschud na een spoorreisje van bijna vijf kwartier in den sneltrein en is blij, nog wat in de stille buitenwijken te kunnen dwalen en ongestoord te mogen denken, vóór ze de tram neemt naar 't centrum der stad, waar 't examengebouw is.

Ruim vijf jaar lang heeft ze dezen dag voor oogen gehad, er nú naar verlangd, dàn voor gevreesd, maar door alles heen is hij geweest *het* doel van haar arbeid en strijd.

Langzaam voortwandeland, leeft ze nog eenmaal de ervolgen tijdruimte, in gedachte, over.

Zooals ze wel voorzien had, was er geen sprake

geweest, dat de heer en mevrouw van Roden hun toestemming gaven voor 'n universitaire opleiding: Grethe mocht zelve haar bestemming kiezen, onderwijzeres, pleegzuster, huishoudster, leerkracht aan een vakschool — men wilde haar in geen enkel opzicht aan banden leggen, maar student *niet*. En of de pas gediplomeerde al heftig in 't midden bracht, dat dàn haar geheele voorbereidende studie waardeloos was, men haalde de schouders op: dát was de schuld van Grethe's grootvader en van haar-zelve. *Die* hadden dat overdreven plan doorgezet, doch daarmee was metéén een eind gekomen aan de zwakke toegeeflijkheid der ouders.

Wilde ze géén beroep kiezen, doch bij moeder de huishouding leeren, dan nóg liever; muziek en talen kon ze onderhouden. 't Stond aardig, als een jonge dame uit den beschaafden stand toonde, dáárin niet onbedreven te zijn.

Doch het meisje hield met groote wilskracht vast aan het eens genomen besluit en kreeg eindelijk gedaan, dat ze zich mocht bekwamen voor 'n Middelbare acte Taal- en Letterkunde. 't Was nog wel niet dát, maar toch een stap in de goede richting. Grethe nam les bij een bekend leeraar Middelbaar Onderwijs, die na korten tijd veel ophad met zijn ijverige, intelligente leerling en buiten haar om, een belangelooze poging deed bij den heer van Roden, om hem te bewegen, nóg aan den lievelingswensch van zijn dochter toe te geven, hem er op wees, hoeveel makkelijker haar studie, hoeveel zekerder de uitslag zou zijn, als het meisje de colleges mocht volgen. Zijn tusschenkomst had géén gevolg en zes maanden later kon de vader niets meer beslissen of verbieden: hij werd aan zijn gezin ontnomen en liet vrouw en kind wel niet gehéél onverzorgd, maar toch in tamelijk bekrompen omstandigheden achter. Nú was er geen sprake meer van studeeren in den eigenlijken zin en de weduwe meende dan ook, dat Grethe alle plannen nu wel zou laten varen en haar uiterste best doen, door ijver en overleg, de zorgen van haar moeder te verlichten.

Ze konden heel goed samen de japonnen naaien, als Greeth eerst wat kniples nam en in de morgenuren, met eenige hulp, het huiswerk doen, om een dienstbode uit te sparen.

Doch zóó wilde het ruim achttienjarig meisje niet over haar toekomst beslissen. *Op* te gaan in de duizend kleine plichten en lasten van een huishouding, waarin op alle manieren moest bezuinigd worden, was voor háár 't zelfde, als er in *onder* te gaan. Zij wist andere, misschien *betere* wegen om de zorgen te doen verminderen. Door bemiddeling van haar leermeester kreeg ze verscheidene lessen, meest bij achterlijke kinderen, die door ziekte of geringe bevattelijkheid, niet met de klas konden meekomen en dus „bijgewerkt" moesten worden.

Van de verdiensten betaalde ze haar eigen lesuren, voorzorg in de kosten van kleding en hulp in de huishouding en hield tijd over voor de begeerde studie.

Mevrouw van Roden miste de zedelijke kracht, Grethe te dwingen, de studie te laten varen en háár inzichten te volgen, doch in stilte mokte en tobde zij, beschuldigde haar kind van harteloosheid en onwil.

(Wordt vervolgd.)

M. VEREN.

chend bijvoegen: „Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere.”

Zie, dat is het groote in Paulus' persoonlijk leven, dat hij weet, een verlost te zijn. Nu moge de vervolging komen, hij verblijdt zich in den Heere en zingt met Silas Gode lofzangen.

Zoo wil God het ook. Hij wil niet, dat Zijn kinderen somber en *gebogen* onder 't lijden door 't leven gaan. 't Lijden, dat Hij hun toeschikt, moet hen stalen en sterken en Goddelijke kracht doet zwakke menschen in lijden blijde zingen.

Wat ook een heerlijke uitwerking heeft het zingen van Paulus en Silas. De gevangenen hoorden naar hen. Die gevangenen zijn verbaasd geweest. Wat? Een lied in de gevangenis? Te middernacht? Hoe kunnen *die* menschen zingen? Hoor, ze zingen ter eere van hun God. Wat moet de God van die menschen dan een groot en wonderlijk God zijn.

Zoo moeten ook wij God verheerlijken, als de menschen ons smaden, omdat wij Christus volgen. Zoo moeten wij God verheerlijken in het lijden.

Dat kunnen we niet uit ons-zelf. Dat kunnen we alleen, als Goddelijke kracht ons toevloeit. Dan zingen we Gode lofzangen en blijmoedig gaan we het leven door.

Dient den Heere met blijdschap.

Laten we dat woord toch verstaan. Dan zal het voor ons-zelf zooveel beter zijn en we zullen aan onze naasten het evangelie der genade verkondigen door woord en *wandel!*

Ja, héél ons leven moet één Gode-verheerlijkend loflied zijn. Héél ons leven moet zijn één blij dienen van Hem.

Zóó wil Hij het en, als wij, Christenen, niet blijde zouden zijn, wie zou dan blij kunnen wezen?

We hebben een rijken Vader, tot Wien ons de toegang ontsloten is door den Zoon. We hebben een Verlosser, die onze zonden droeg, onze schuld betaalde, ons Zijn Geest schonk.

We hebben een Leidsman, die bij ons blijft, om ons te leiden ook door pijn en smart heen. We kunnen ook blijde de toekomst tegengaan, want wij gaan naar de plaats van eeuwige verheuging.

Zouden we dan niet blijde zijn?

Ja, we kennen óók het: „Ik ellendig mensch!” We kennen óók het klagen over zonde en schuld. Maar als het licht voor ons werd, als de zielenacht week, als we ons verlost weten, dan roemen we toch ook met Paulus: „Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere.”

Ja, dan verstaan we het, blijde zijn in smart en lijden.

Want de kind'ren Gods zijn blijde,
Blijde ook onder strijd en plicht.
't Leven heeft zijn donk're zijde,
Maar hun ziele heeft het licht.

K.

ERKENNING

III.

Margarethe hield vól. Niet met den hoogen, blijden moed, het trotsche jonge vertrouwen, waarmee ze haar arbeid begon, doch met taaie volharding, onder struikelen en opstaan, door moedelooze oogenblikken en uren van hernieuwde geestkracht heen: de zekerheid, dat ze zóó hielp, sneller en beter dan door zich huissloofje te maken en van geringe middelen met haar moeder te vegeteeren, hield haar telkens staande, doch dit leven ook vroeg óffers, altijd weer herhaalde offers van geduld, wilskracht en volharding.

En soms viel in haar moeilijk-bezig bestaan van lesgeven, repeteeren en zelf-studeeren een straal uit vroeger tijden en die straal verlichtte niet alleen haar eigen onbezorgde jeugd, maar óók het beeld van hem, dien ze vruchteloos had gevraagd, haar gids en raadgever te willen zijn op nieuwe, wellicht moeitevolle banen.

Hem was glansrijk gelukt, wat voor haar een onbereikbaar ideaal scheen te moeten blijven. Een schitterende promotie had zijn inspanning en energie beloond, de eervolle doctorstitel prijkte op de naamkaartjes, waarmeê hij het voormalig vriendinnetje nog bij officiële gelegenheden gedacht en bij zich-zelfen zou hij zeker met spottend medelijden neerzien op het stijfhoofdige, ijdele schepseltje, dat zijn broederlijken raad, het veilig-beschermende gezin te kiezen boven een woelig-maatschappelijk leven met zijn stormen en klippen, zoo trotsch durfde in den wind slaan.

Als hij had geweten van haar aarzeling en moeheid; de vele, vele keeren, wanneer de weg haar te ruw, de taak te zwaar viel! Als haar slapen bondsden en haar polsen klopten van overspanning en ze zelfs in de woonkamer, na eindelijk volbrachten arbeid met zwijgend verwijt en zuchtende ontevredenheid werd ontvangen, omdat de moeder zich eenzaam en verwaarloosd voelde, èlk uur, dat Grethe buitenshuis doorbracht, werkend en zwoegend; toch óók — voor háár.

Maar het doel bleef belofte-vol wenken. In naar beste oogenblikken, als ze de warme goedkeuring van haar leermeester mocht verwerven, nieuwe ongedachte schoonheden ontdekte op het ruime veld, dat ze zich voor onderzoek en oefening koos, dan kleurde een blos het smalle gezichtje en straalden de wat donker omkringde oogen van nieuwen glans.

Een enkele maal had zij den vriend harer kinderjaren ontmoet, bij een familie, met wie Margaretha den omgang was blijven aanhouden, óók na vaders dood en dan vermoedde ze achter zijn neerbuigende vriendelijkheid een geringschattend medelijden, dat van zijn eervolle hoogte néérzag op de geduldige tobster, die met moede, onzekere stapjes den oneffen-stijgenden weg kwam gegaan, die, uit de verte, evenwijdig liep aan het snel-rijzende pad, dat hij met vlugge, veerkrachtige schreden, bewust van eigen groot kunnen, beklom.

Ze ontweek elke toenadering, wilde niet gelooven aan eenige welwillende bedoeling, toen hij aanbood, haar alle boeken te leenen, die bij haar studie dienstig wa-

ren. Koud en stug volhardde zij bij haar afwijzing, meenend in zijn woorden te vernemen een verholten spot met haar armoede en weinige hulpbronnen.

En vooral na zulke zeldzame ontmoetingen klemde ze de tanden opéén, drukte de tengere handen tegen de slapen en studeerde langer en meer ingespannen dan ooit, want komen *zou* ze er, zónder hem, in wèèrwil van hem — Dr. Ernst Hemmig, die als litterator reeds náám begon te maken en zich spoedig een leeraarsplaats aan één der gymnasia in de hoofdstad veroverde, wiens eerst verschenen werk over de historie der letteren véél gelezen en algemeen geroemd werd.

Telkens nam Margaretha zich voor, hem te vergeten, iedere aanraking te vermijden, zich niet te laten neerslaan door zijn krenkende tegemoetkoming, maar ze kón haar gedachten niet bevelen, te verschijnen, niet dwingen, te gáán. En daarom *moest* de dag komen, dat zij vóór hem zou staan in fiere zelfvoldoening, met gerechtvaardigde trots hem toonend — het resultaat van haar rusteloos streven.

Dat uur kwam nader, werd nabije zekerheid, doch mèt die zekerheid bereikte haar óók het bericht, dat dreigde, de moeilijk-verkregen zelfbeheersching haar op éénmaal weer te ontnemen — Dr. Ernst Hemmig was benoemd tot plaatsvervangend lid der examen-commissie voor Middelbare taal- en letterkunde.

Dát was te véél. Dus hij zou dáár zijn, in de koel-ongenaakbare houding van rëchter tegenover háár, de wellicht gevonnisd. In zijn onaantastbare positie van ondervrager, die haar mocht kwellen, bemoeilijken, ontmoedigen, zonder dat een schijn van onbillijkheid, een verdenking van willekeur hem trof? Hij wist al Grethe's zwakke punten, kende haar heftigheid, die even spoedig door ontmoediging werd gevolgd: zou hij haar nóg niet, ten slotte, de zege betwisten, met één beweging vernietigen al haar mooie toekomstdroommen van een eervolle positie, waaraan was verbonden stoffelijke welvaart en zedelijke voldoening.

Waaróm moest dit toch gebeuren?

Zij vroeg het zich opnieuw af in het laatste uur van wachten en toen ook dit, onder weinig hoopvolle zelfvoorspelling was verstreken, had de jonge candidate het gebouw bereikt, waar de examens werden afgenomen.

Tot haar verlichting zag ze er slechts vreemde gezichten en de eerste uren van ondervraging verliepen vrij vlug en niet ongunstig. Na het koffiedrinken, toen de geschiedenis der Hollandsche letteren zou worden behandeld en de examinerator reeds aan het tafeltje had plaats genomen, ging de deur nogmaals open en trad Dr. Hemmig b'innen. Hij groette zwijgend, eerst Margarethe, toen zijn collega en liet dezen het onderzoek beginnen. Met kloppend hart beantwoordde het meisje de inleidende vragen, doch ze scheen minder goed op dreef dan 's morgens. Een wonderlijk gesuis in haar ooren, kleine zwarte sterren voor de oogen waren de onbedriegelijke teekenen, dat de spanning harer zenuwen het hoogste punt had bereikt. Eén oogenblik, toen ze twee vergissingen na elkaar meende te begaan, dreigden zelfs de tranen te voorschijn te komen en slechts met ongeloofelijke moeite beheerschte ze zich. Toen schenen de heeren met een enkelen blik elkaar te ver-

staan en nam Dr. Hemmig het onderzoek over. Grethe's verwarring scheen nóg grooter te worden, maar de kalme, rustig-welwillende manier, waarop Ernst het woord nam, de trouwhartige uitdrukking zijner grijze oogen hergáven haar den moed, in plaats van dien te verzwakken. Na eenige minuten bleven ze geheel alleen en met toenemend zelfvertrouwen behandelde de candidate het streven der tachtigers, citeerde uit hun werken, gaf vrijmoedig eigen oordeel over 't geen haar sympathie afdwong of tot tegenspraak prikkelde.

En toen het uurwerk in den hoek drie trillende, duidelijke slagen deed hooren, en Dr. Hemmig opstond, schenen de laatste twintig minuten wel de beste van den heelen dag.

Nog restte een moeilijk drie-kwartier, waarin geheugen en oordeel haar soms dreigden te verlaten, maar ook dit ging voorbij en toen bleef alleen over het wachten op den uitslag.

Afgezonderd van haar lotgenooten stond ze bij het hoekvenster, meenend naar buiten te zien, doch in werkelijkheid niets bespeurend en altijd weer de kansen berekenend van teleurstelling of wèslagen. Waren dan toch die enkele oogenblikken maar om en wist ze den afloop, desnoods — het ergste! De onzekerheid martelde haar meer dan het wèten. Alles of — niets? En dan, in dit laatste geval? Nuttelooze klachten thuis, zelfverwijt in eigen hart..... bijna zonder het te weten, vouwde de moegestredene haar handen, bewoog de lippen: „Mijn God, gééf me kracht, ook dit láátste te dragen, houd mij staande tot het einde. Gij wéét, dat mijn bedoelingen zuiver waren, help me ter overwinning, om Uws Naams wil!”

Vlak achter haar werden rustig-vlugge voetstappen gehoord en gedurende enkele seconden voelde Grethe een bedarenden handdruk op haar schouder, Ernst Hemmig zei, alleen door háár te verstaan, als in 't voorbij loopen: „'t Schijnt héél goed te zijn geweest, Margarethe. Houd maar moed.” (Wordt vervolgd.)

HISTORISCHE VROUWEN.

(La mère Angélique).

III.

De jonge Blaise Pascal werd nu met een waren harts-tocht voor de mathesis vervuld, zooals zijn vader voorzien had. Hij legde zich met zulk een ijver op de studie toe, dat zijn gezondheid gebroken werd. Ook later, toen geheel andere gedachten hart en hoofd vervulden, hield hij zich bij tusschenpoozen nog altijd met wiskundige vraagstukken bezig. Als hij soms door een onduidbare kiespijn gemarteld werd, verdiepte hij zich in de oplossing van een moeilijk probleem, waarvoor een zoo groote concentratie der aandacht noodig was, dat de pijn niet tot het bewustzijn kon doordringen.

Toen hij drie-en-twintig jaar oud was, werd zijn vader ernstig ziek. Hierdoor kwam hij in aanraking met twee geneesheeren, die hem van Port-Royal en Saint-Cyran vertelden. Hij kwam zóó onder den indruk van den verheven ernst, die van den kring van la mère Angéli-

Gods kinderen. Het gaat door lijden tot heerlijkheid.

O, dat willen we niet altijd. 't Lijden doet ons huiveren; we zien er tegen op; we schrikken er voor terug. — — —

Dan komen er oogenblikken in ons leven van innige vereeniging met den Heiland.

Toen, toen wij voor 't eerst den Zaligmaker hadden gevonden, toen ons trotsche hart zich verootmoedigd had, toen wij waren gestorven, opdat Jezus in ons leven zoude, toen hebben ook wij wel gejubeld: Rabbi, het is goed, dat wij hier zijn. Maar toen ook hebben we wel ervaren, dat we 't leven in moesten, 't leven met zijn moeite en smart en zorg. En soms, als 't lijden over ons kwam, als wij moeilijkheden hadden te overwinnen in onze betrekking, ons werk, in 't gezin, waarin God ons plaatste, is 't wel gebeurd, dat wij ons dicht bij Jezus voelden en dan hebben ook wij gezegd: 't Is goed, dat wij hier zijn.

Zeker, dat was ook goed, maar, als we er dan bijvoegden: laat het nu maar zóó blijven; laat ik nu maar niet meer teruggaan naar mijn werk en naar mijn moeite en zorg, wisten ook wij niet, wat wij zeiden.

Want zóó is Gods weg niet.

Als wij innige gemeenschap met den Heiland mochten zijn; als wij in den gloed onzer liefde Hem te voet vielen, werden we gesterkt, om straks weer onzen weg te gaan. Als Elia moeten we opstaan en eten, opdat anders de weg voor ons te veel zoude zijn, maar dan moeten we ook 't leven in.

Daarom is 't goed, de gemeenschap met onzen Heere en Zaligmaker te zoeken. Uit Hem vloeit ons kracht en sterkte toe. Hij richt ons op, geeft ons moed, wijst ons den weg. Maar dan ook moeten we 't leven in, moet de zorg gedragen, de moeilijkheid overwonnen, het kruis opgenomen. Door lijden tot heerlijkheid.

Door den Heiland gesterkt, kunnen we alles. O, 't is goed, dat we véél bij Hem zijn, dat we ons terugtrekken soms uit 't woelige leven, om dicht bij den Heiland te toeven, want juist zoo en daardoor kunnen we ons leven leven, zooals Hij het wil.

Door lijden tot heerlijkheid.

Ja, de heerlijkheid komt.

„Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.”

K.

ERKENNING

IV.

't Was goed. Met stralend gezichtje nam de pas ge-gradueerde haar terugreis aan. 't Hinderde haar nu ook niet zóó erg, dat moeder weinig in haar verrukking deelde en morrend veronderstelde, dat het wèlslagen misschien weer 't sein zou geven tot meer eenzaamheid en vaker alléén zijn dan tot nu toe — voor háár. Want natuurlijk, nu wilde Grethe naar een vaste betrekking solliciteeren en was ze dus nog meer van huis.

„Maar dan verdien ik een mooi salaris en kunt u veel

meer gemak hebben, een geriefelijke, vroolijke woning, 'n flinke dienstbode en zoo”, pleitte de jonge leerares, die toch, haast onbewust, verlangde naar één enkel hart, dat mèt haar juichen en danken wilde.

„Geen belet voor een goed vriend?”

Mevrouw van Roden was maar vroeg naar bed gegaan, Grethe had, dóódoop, nog een paar briefkaarten geschreven, waarop het dienstmeisje wachtte, om ze te posten, toen Hemmigs flinke gestalte de huiskamer binnentrad.

„Greeth, mijn dapper, dapper meisje, ik kàn niet nalaten, je te komen vertellen, dat ik trótsch ben op m'n kleine kameraad.” Haar handen werden geborgen in de zijne, de klank van zijn stem was als een teêre, lang ontbeerde liefkoozing.

Met een halven snik wilde Greeth haar vingers losmaken, zich van hem afwenden, doch de aandoeningen van dien dag — moed, spanning, angst, en óntmoediging, daarna hoop en twijfel, toen verbijsterende vreugd en eindelijk verkillende ontuchtiging waren te veel geweest voor haar geestkracht. Toen ze den arm van den lang gemisten vriend om zich heen voelde, kon ze zich niet meer verzetten, schreide ze zacht, het hoofd aan zijn schouder: „Ernst, beoordeel me niet verkeerd, ik deed het toch óók om jou. Jij moest goèd over me denken, niet meer zoo laag op me neerzien, alsof ik niet tot ernstigen arbeid in staat was, maar soms scheen er meer — dan vrouwenmoed toe noodig.”

Hij streelde vol liefde het bruine hoofdje en herhaalde teêr: „Arm, dapper kind, ik had meer voor je *willen* zijn, doch je maakte het me zoo moeilijk door je stugge houding. Zijn we nu weer vrienden, Greeth, ondeugend stijfkopje?”

Ze veegde de oogen af. „Ik ben heel dwaas, maar óók heel gelukkig, laat dát me maar verontschuldigen. Zeg, Ernst, je blijft toch koffiedrinken?”

Haar moeheid vergetend, maakte ze vlug en handig de tafel gereed, terwijl Dr. Hemmig al haar bewegingen gadesloeg, vólgde met méér welgevallen nog dan hij deed als student, nu vijf jaar geleden. Van de overmoedige gymnasiast was niet véél over, het ronde, frissche gelaat was smal en bleek geworden, maar de trekken waren rustig en edel. Zij was hem *lief*, heel lief, dat had hij nooit sterker meenen te voelen dan dien middag, toen hij alleen tegenover haar zat en onwillekeurig haar vlug verstand, juist oordeel en vlotte welbespraaktheid moest bewonderen, en tóch, nõg liever leek ze hem nù, bezig met de kleine zorgen en intieme beschikkingen, die een èchte vrouw zoo aantrekkelijk maken, vooral in het oog van hèn, die — haar maken wil tot de zijne.

Nog was de strijd tusschen hen niet beëindigd. Hij wèrd ook niet beslist..... dien zelfden avond.

Maar in den hernieuwden omgang, in de warmte zijner herwonnen genegenheid bespeurde Margarethe, dat er voor een meisje nog gróóter voldoening, nog liefelijker sfeer is, dan zich te bewegen in de richting van haar dapper gekozen bestaansdoel: volkómen zelfstandigheid, volstreekte onafhankelijkheid.

Eerst moest Ernst nog wel erkennen, dat z'n koppig bruidje had gezegevierd in den moeilijken levensstrijd, zonder àndere hulp, dan ze vond in eigen kúnnen en

— in den steun van den Allerhoogste, maar toen vertrouwde ze zich ook onvoorwaardelijk aan zijn krachtigen arm, zijn liefdevolle leiding, die gewillig en gaarne haar persoonlijkheid zou eerbiedigen, ook waar haar persoon zich gaf en met kiesche teederheid haar zou voeren in het heiligdom, aan welks grenzen het meisje staat, aarzelend en verlangend; begeerig binnen te gaan, toch schuw voor het ongewetene — het heiligdom, waar de jonge vrouwelijke ziel rijpt tot volkomen wasdom.

En dat Margarethe had geleerd, alléén te staan, was geen belemmering voor harmonisch sâmegaan.

M. VEREN.

HISTORISCHE VROUWEN.

(De Moeder van Napoleon).

Napoleon is onder de groote mannen der negentiende eeuw verreweg de meest bekende. Anecdotes, mémoires en levensbeschrijvingen van „le petit Caporal”, die zoo verblindend snel wist op te klimmen tot Eersten Consul, tot Keizer, tot overwinnaar van bijna geheel Europa, hebben millioenen lezers gevonden. Hij trok aller oogen tot zich. Andere uitstekende mannen, die in zijn tijd leefden, konden daardoor moeilijk tot hun recht komen en de glans der roem, die van hem afstraalde, heeft ook ten gevolge gehad, dat er weinig aandacht aan zijn familie wordt geschonken. Hij vertegenwoordigt allen. Hoe weinigen weten iets van zijn ouders. Zijn broers zijn iets beter bekend geworden, doch ze worden maar al te vaak voor poppen gehouden, door den machtigen keizer omhoog getrokken, zonder eigen wil en energie.

Niets is minder waar. Het waren een stel flinke menschen, die ook zonder hun broer een rol in de geschiedenis zouden hebben gespeeld.

Napoleon heeft verreweg den grootsten invloed van zijn moeder ondervonden. Hij kwam in karakter het meest met haar overeen; zij deelde zijn jonge wenschen en idealen, zij droomde met hem van een groote toekomst. Zij prentte hem dat soldidariteitsgevoel met land en familie in, dat later telkens tot uiting kwam, toen hij den hoogsten sport op den ladder van macht en roem had bereikt en hij zich steeds beijverde, zijn familie in zijn voorspoed te laten deelen.

Toen hij keizer was geworden bad en smeekte hij zijn moeder, om in Parijs te gaan wonen. Op het schilderij, dat hij bij voorbaat van zijn plechtige kroning tot keizer had laten maken, had hij het portret zijner moeder in de groote tribune aan de rechterhand op de eereplaats laten aanbrengen; zij had echter gezegd, niet bij de plechtigheid aanwezig te willen zijn en haar plaats bleef ledig.

Als Napoleon zijn moeder onstemd had, zocht hij dit weer goed te maken, door allerlei maatregelen te nemen, die haar volle instemming hadden. Hieraan is ook te danken, dat hij den Zondag, die tijdens de dagen van het schrikbewind was afgeschaft, weer in eere herstelde.

Dit alles is wel een bewijs, welk een grooten invloed Napoleon van zijn moeder ondergaan heeft.

Letizia Ramolino, zoo heette zij van zichzelf, werd in 1749 op het eiland Corsika geboren. Zij was van adellijke, doch niet rijke familie. Toen zij op dertien-jarigen leeftijd met den achttien-jarigen advocaat Carlos Bonaparte huwde, kon zij zeven duizend francs meebrengen, belegd in land, in een huis en een wijngaard.

Op Corsika was een dergelijk vroeg huwelijk iets zeer gewoons, niemand zag daar iets bijzonders in. Het spreekt vanzelf, dat een zoo jong meisje niet met bewustheid een huwelijksbeslissing kon nemen. Doch Letizia trof het nog al. Carlos was goedhartig en vriendelijk en zij is veel van haar man gaan houden.

Zij was een type van een Corsikaansche: vast van karakter, met een rusteloze werkzaamheid en een taaie wilskracht. Zij had een gezond verstand, was tuk op voordeel, de financiën namen een groote plaats in haar gedachten en overleggingen in, doch zij vreesde, als het moest, de armoede niet. Om geldelijk voordeel zou zij geen gemeenheden begaan.

Prosper Mérimée verhaalt in een zijner novellen van een Corsikaansch jongetje, dat alleen thuis is, terwijl vader en moeder hun bezigheden elders verrichten. In dien tijd komt een vluchteling, die gewond is en door soldaten achtervolgd wordt, aan het kind een schuilplaats vragen. De jongen weigert eerst, maar stemt toe, als hem een geldstuk wordt aangeboden. Als de soldaten komen om den verstoken vluchteling te zoeken, en de aanvoerder van de bende allerlei pogingen aanwendt om den jongen over te halen de schuilplaats aan te wijzen, dan zwicht het kind eindelijk voor het verlokkelijke aanbod van een horloge.

Wanneer zijn vader thuis komt en het verraad bemerkt, neemt hij zijn jongen mee een paar honderd meter van het huis af en daar — schiet hij hem dood. Op de vraag van de moeder: „Wat heb je gedaan?” antwoordt hij: „Justice”. (Recht.)

Zoo was de Corsikaan. Wel tuk op voordeel, doch geen laagheid duldend. Zoo was ook Letizia Ramolino. Toen haar zoon Napoleon tot groote macht gekomen was, nam zij wel een jaargeld van een millioen francs aan, doch ze verzette zich tegen het denkbeeld, dat hij keizer zou worden, daar zij dit voor het heil van Frankrijk niet gewenscht achtte. Vandaar ook haar weigering, om bij de kroning aanwezig te zijn.

Toen Corsika zich tegen Frankrijk verzette, na het sluiten van een bondgenootschap, ging zij liever in ballingschap en armoede, dan haar trouw te breken.

De eerste jaren van haar huwelijk waren een moeilijke tijd. Corsika had van de vroegste tijden af voor de vrijheid moeten strijden. Het had deel uitgemaakt van het Romeinsche rijk, daarna hadden de Gothen het veroverd, later verviel het successievelijk aan de Lombarden, de Genuezen en aan Frankrijk. In 1768 had Genua haar aanspraken aan het Fransche rijk afgestaan. Doch de bevolking van Corsika stond als één man op, om zich tegen de Fransche troepen te verzetten. Ook Carlos Bonaparte begaf zich aan het hoofd van de leden van zijn stam naar de legerplaats en toen later de Fransche troepen de hoofdstad Ajaccio binnenrukten, verliet ook Letizia huis en hof, om met haar kind de wijk te nemen naar het leger. Daar deelde zij al de ontberingen en vermoeienissen van het krijgsmanleven.